

Roverníček 2/07

Obsah:

<u>Termíny akcí, pozvánky</u>	strana: 3
<u>Tečka za Malým světem divadel</u>	strana: 5
<u>Tancem 9.-11.2.2007</u>	strana: 7
<u>Odtučňovák 2007</u>	strana: 9
<u>Literární</u>	strana: 11
<u>Milý příteli,</u>	strana: 15
<u>Jak by vypadala Země bez lidí</u>	strana: 17

Termíny akcí

Termín | *Název* | *Místo akce* | *Pro koho* | *Pořadatel*

BŘEZEN

3.	Návštěva keramické dílny		vl+sv	odd.rádci
9.-11.	Rádcák 4		rádci	
16.-18.	Akta X		sk+sk	odd.rádci
30.-1.4.	Dřevárna		sk	Sketmen

DUBEN

1.	Zdravotnický kurz 3	rádci	Kyjov - klubovna 14:00	Odd. rádci
4.	Předvelikonoční brigády	všichni	jednotlivé obce	rádci
14.	Turnaj ve fotbale+špinavý den	skauti, R+R	Ježov	Olda
15	Zdravotnick kurz 4	rádci	Kyjov - klubovna 14:00	Odd. rádci
21.	Výlet do jeskyní	sk+sk, R+R	Moravský kras	Odd. rádci
22.	Čajovna	sk+sk, R+R	Wu-wej	
28.	Výlet	vl+sv		Odd. rádci
28.	Turnaj v lacrose a ringu	sk+sk, R+R	Svatobořice	

KVĚTEN

1.	Brigáda na podsadách	rádci, roveři	Kostelec	odd. rádci
4.-8.	OBROK	R+R		
8.	Turnaj v nohejbale	sk+sk	Ježov	Olda
12.	Minikáry	sk+sk		Odd. rádci
12.	výlet na kolách	vl+sv		Odd. rádci
13.	Zdravotnický kurz 6	rádci	Kyjov - klubovna 14:00	Odd. rádci
18.-20.	Terénní bojová hra - Vietnam	sk+sk, R+R	Chřiby	Olda
26.	Výprava na loďky	vl+sv	Ježov	Olda

ČERVEN

1.	Dětský den	veřejnost	Hýsly	Odd. rada
2.	Dětský den	veřejnost	Milotice	Odd. rada
3.	Dětský den	veřejnost	Kostelec	Odd. rada
9.	Ukrajina fest			Sketmen
16.	Poslední oddílovka+loďky	všichni	Vřesovice	Odd. rádci
22.-24.	Celťák	sk+sk, R+R	Čachtice	Olda
30.	Stavění tábora	R+R	Buchlovice	Olda

PRÁZDNINY

1.10.7.	Malý tábor pro vlčata a světlušky	vl+sv	Buchlovice	
14.7.-4.8.	Velký tábor pro sk+sk, R+R	sk+sk, R+R		
21.8.-26.8.	Puťák	sk+sk, R+R	Nízké Tatry	Olda

Tečka za Malým světem divadel

Tak už je TO za námi. Za letošním Malým světem se zavřela vrátka (ale nebojte se, nápady na ten příští začaly hned klepat a zvonit na divadelní dveře).

Dnes vám přinášíme malý „report“ z Malého světa. Ke spokojenosti diváků i pořadatelů šlo všechno jako po másle, i když se každou chvíli muselo, co se organizace týče, improvizovat (ale proč ne, vždyť tady šlo především o divadlo, takže improvizace byla na místě).

Pro nejmenší diváky byla hned k ránu připravena Pohádka jara v podání loutkového divadla Hvízd z Holešova. Jeden jediný loutkář rozehrál krásný příběh s množstvím postav a pobavil jak děti, tak dospělé, kteří si samozřejmě představení také nenechali ujít.

Po prvním představení následovalo několika hodinové promítání animací v klubovně Domu Ignáce Stuchlého, kam však bohužel nezavítalo velké množství návštěvníků. Pravděpodobně z důvodu špatné propagace této části doprovodného programu. Většina lidí přicházela na festival až v odpoledních hodinách. Na promítání v přestávkách mezi divadly už byla účast hojnější.

Brzy po obědě vpadli na scénu velmi netradičně moderátoři „moderátchoři“ Malého světa – jeden na běžkách s batohem na zádech, druhá v onom batohu. Tito nás pak provázeli po celou dobu festivalu. Diváci pak mohli sledovat hru Arnošta Goldflama Matylda a Emílie aneb Co dělat..., kterou předvedly dvě herečky souboru Městského divadla ve Zlíně. Inscenace měla náročnou scénu – v kině na malém jevišti vyrostlo ještě jedno další, a tak herečky shlížely na diváky z více než metrové výšky. Přese všechnu komičnost však zůstal většině divákům smysl hry utajen. Možná, že hry Arnošta Goldflama jsou stále alternativnější, a tudíž ne pro všechny.

V naprostém kontrastu k MDZ byl amatérský soubor Milovníci Lukov, který v sále DISu předvedl hru Romeo a Julie v takřka lidovém podání, hezky moravsky a po valašsku. Hra pobavila snad všechny návštěvníky a ve tragičnosti byla velmi komickou.

Následoval soubor Tramtárie z Olomouce s Čertovskou pohádkou, která měla úspěch jak u malých, tak u velkých diváků. Tento soubor jsme později mohli vidět ještě jednou. Po tanečním divadle představil hru Palp

fikšn – parodii na všemožné „gangsterky“, které jsme v průběhu minulých desetiletí mohli vidět v televizi. Tato inscenace měla ještě větší úspěch a sklídila dlouhý potlesk.

Protože Dekadentní divadlo Berušky uvízlo cestou do Fryštáku v zácpě na dálnici z Prahy, musel se program uspořádat jinak a v následujících chvílích okouzlo diváky taneční divadlo Netopýr z Malenovic. Devět děvčat předvedlo několik krátkých choreografií s drobnými příběhy. Jejich vystoupení bylo tradičnímu divadlu poněkud vzdálené a v myriádě představení velmi individuálním, proto také bylo příjemným zpestřením celého festivalu.

O poslední představení se postaral Petr Marek se svým tříčlenným seskupením s hrdým názvem Dekadentní divadlo Berušky. Jejich představení Pošli to dál bylo absolutní improvizací a v komorní atmosféře sklídilo velký úspěch. I sami herci se při své performanci bavili natolik, že místo původně plánovaných čtyřiceti minut strávili na jevišti (tedy vlastně pod jevištěm) minut sto dvacet. Možná to ale bylo proto, že kluci nevěděli, jak rozehrátou „symfonii“ ukončit.

Tečkou mezi živými vystoupeními bylo hudební vystoupení alternativní kapely Mezi vlkem a trpělivým návštěvníkům pak organizátoři ještě nabídli film Brazil, který si vlastně diváci sami zvolili hlasováním ze šesti nabízených.

Na festival zavítalo přes sto deset návštěvníků, což je zatím nejvyšší číslo (i když ne úplně odlišné) v návštěvnosti divadelních Malých světů. Renomé této malé kulturní fryštácké akce pomalu narůstá a zvyšuje se také povědomí lidí o jeho výjimečnosti, která se ukrývá v komornosti, nekomerčnosti a pocitu diváka, že herci jsou tu právě jen a jen pro něj)...

Ted' už nám nezbyvá než doufat, že ten příští, čtvrtý ročník bude mít stejný nebo možná ještě větší úspěch, a také nesmíme zapomenout poděkovat Duchu festivalu, že stál při nás a nedopustil žádné velké komplikace... a všem divákům, kteří neváhali a vydali se do kina... do divadla.

Minka

Tancem 9.-11.2.2007

Od posledního RKLM – sedmero umění v Koryčanech jsme si posteskováli, že toho umění, zvláště toho tanečního je pomálu nato, abychom ho dobře zvládli. Tak tedy Minka s Křupkou nelenily a o tři měsíce později naplánovaly a uskutečnily taneční víkendovku.

Tato, trochu netradiční víkendovka (ale jenom trošku), podobající se víkendovkám RKLM, se speciálně zaměřuje na umění zvládnout několik druhů tanců.

Tancem se uskutečnila v D.I.S. (Dům Ignáce Stuchlého) – centrum mládeže ve Fryštáku, kam jsme si to Já (váš věrný pisatel článků do Roverníčků), Martina ze Strážnice i se svým chlupatým, čtyřnohým přítelem Filipem, Kost' a, Set, Radar, Zuzka z Olomouce, Radek ze Zlína pár dalších lidiček. Sotva jsme vlezli do domu a zapadli do jedné z místností, stal se Filip hlavním předmětem Kost'ova zájmu. Krátce nato jsme se setkali v jídelně s Křupkou a jejím černým hafanem Kolíkem, Minkou, Radarem, Setem a ještě s několika dalšíma lid' ma, jenž se o víkendovce Tancem dověděli a hodlali se jí zúčastnit.

Toho večera byly na programu takové spíše seznamovací hry, páč jsme se všichni vzájemně moc neznali.

Noc moc v klidu neprobíhala, jak to obvykle bývá. Filip totiž nesnáší druhé psy a Kolíka asi obzvlášť. Jakmile ho totiž Filip spatřil, spustil vždy pořádný „cirkus“, takže se někteří lidi moc nevyspali.

Sobota: budiček, snídaně. Poté jsme se odebrali do místní školy do jídelny, kde se máme učit tancům. Přišlo ještě několik dalších lidí, takže nás bylo asi 16 párů. Pořadatelé měli nemalou práci s tím, aby přišel stejný počet kluků a děvčat. Po hromadné domluvě, co se bude tančit, jsme se vrhli na tango, čaču, ploužák s otočkami a ještě cosi, ale to už nevím. Kolem poledne si dáváme pauzu na krmnou, kterou nám kuchařky v D.I.S. připravili a poté se opět vrháme na tančení. Učení, mučení, ale i zábavy jsme si přitom řádně užili. Sotva se znaveni kolem šesté večer dohrabeme do D.I.S. a povečeříme, následuje program shia-tsu – jistý druh masáže celého těla bez masážních olejů. Bylo to tak příjemné, až jsem přitom usnul. Jako další program byly indiánské zpěvy a tance. Zpěvem a tancem to však s indiány moc společného nemělo, neboť to byly všelijaké pazvuky a skřeky a nějaké blíže neurčité pohyby, nicméně

jsme se příjemně odreagovali. Asi jako nejlepší program z toho bylo stromy a lesní víly. Ani se nám to nechtělo už kolem půlnoci ukončit. Několik jedinců se odebralo do říše snů, ale většina z nás ještě zamířila do nedaleké čajovny dorazit dnešní večer.

Neděle: několik z nás se ráno odebralo do kostela na mši a poté se všichni vrháme na snídani. Po snídani pokračujeme v programu. Křupka nás nahnala do kruhu a my začali vyluzovat všelijaké pazvuky a skřeky, které však měly svůj určitý smysl. Jako poslední program byla eurytmie – chození v ležaté osmičce a pohyby rukama značící samohlásky. Řádně jsme se přitom zapotili. Pak obídek, pauzička, sdělení dojmů nad prožitým víkendem (naprosto perfektní), no a pak už si zabalíme krámy a tradá směr domů.

Racek

(foto: Set)

Odtučňovák 2007

Je pátek, zrovna k večeru, a my sedíme v busu a míříme si to do Koryčan. A kdo že je to to my? Rony (organizátor), Klaky, Dick, Martina ze Strážnice a opět se svým hafanem Filipem, dále Krystýna a Špunt z Vracova a nakonec My, Naše osoba zvaná Racek. Tak si tak jedem busem, tlacháme a najednou, ani nevíme jak, jsou tu Koryčany. Tam potkáváme Seta, Minku a Radka. Odvedou nás do místní fary, která bude teď po tyto dva dny naší pevností. V průběhu večera se sem dohrabalo ještě několik opozdílů jako jsou Soko, Lenka ze Slušovic, Radar a Kost'a (další organizátor).

Ten večer byl víceméně volný a tak jsme ho využili k ping-pongu až dlouho do noci. Odtučňování mělo začít až úderem půlnoci z pátku na sobotu a tož jsme se někteří předtím ještě pořádně nadlábli vysoceenergetickým jídlem, abychom si udělali tukové zásoby.

Sobotní den byl zahájen jak jinak než rozcvičkou. Ovšem, moc se nám do toho nechtělo, páč při představě, že se tady budeme My těžce fyzicky vyčerpávat a celkový příjem energie z jídla nesmí přesáhnout 7000 Kj, se nám dělalo z toho trochu nevolno.

Po snídani a nějaké té pauzičce následovala v zámeckém parku hra Nepálský jezdec, kde jsme aj nějaký ten kilometr naběhali a přitom se řádně zapotili. Odpoledně nás Dick s Klaky seznamovali něco jako s jógou či co to bylo. Jako další program následovaly rukodělky s barvením triček pomocí barviček na textil. Každý předal své návrhy, jak by mělo tričko odtučňovák vypadat a po hlasování všech nakonec vyhrál návrh něco jako stop nebo zákaz tloušťků. Trička jsme ještě ani nestačili ani z půlky dokončit a už nás organizátoři hnali do dalšího programu, jímž byla sauna. V Koryčanech bylo před několika měsíci otevřeno centrum sportovního vyžití, mezi něž patří i suchá sauna. Venku foukal čerstvý chladný vítr, v sauně však vám bylo tak krásné teplíčko. Asi 85° C. Úplně pošušnáničko. Vlážet do teplíčka, pak skočit do studené vody, chvíli si dát pauzičku a opět hupky šupky do teplíčka. Po dvou hodinách už Jsme z toho začali chytat i vidiny a takový opilecký stav.

Ten večer jsme ještě dodělávali trička a pak se vrháme na masáž zad. A tím pak už program skončil a všecí se vrhli do spacáků.

Neděle: sváteční den. Pro věřící a zájemce tu byla ranní mše, ostatní o nějakou tu chvilku déle vyspávali. Po snídani si ještě doděláváme trička a poté následuje aerobik nebo něco tomu podobného. Poslední půlhodinku ještě věnujeme ping-pongu a pak již si na hřbety nahazujeme naše bágličky, dát si poslední pááááááá a tradá na bus.

Jo, byla to super akce. Ani v tom jídle jsme My zas až tak moc nepodváděli a někde tajně neujídali všelijaké kalorické bomby. Jenom trošku. Abychom nezkolabovali.

Racek

(foto: Klaky)

Literární

Úžasná zeměplocha – Terry Pratchet

Úžasná zeměplocha je soubor přibližně dvaceti knih, jejichž děje se odehrávají na světě zvaném Zeměplocha. Nejde ovšem o jeden příběh na pokračování. Protože se jedná o svět omezený, který má určitou časovou posloupnost a místopisné určení, má každá jednotlivá kniha sice svůj vlastní děj, zápletku i rozuzlení, ale některé postavy a místa se v různých částech opakují, prolínají nebo jsou okrajově zmíněny v částech jiných. Také postavy zmíněné v různých dílech postupem času vyspívají a mění se (např. když se někdo v dřívě napsané knize ožení, bude ženatý i v dalších knihách). Všechny výše uvedené znaky tak posilují pocit jisté celistvosti a provázanosti cyklu.

Co se žánru týče, pohybuje se Pratchet v oblasti fantazy, science fiction a mnohdy až pohádky či detektivky. I když se mnohým zkušeným čtenářům může zdát taková tvorba poněkud infantilní, není radno soudit předem. Většina jeho děl z této série je napsaná velice poutavě, má spád, je plná humoru a mnohdy i velmi aktuálních (a přitom vtipných) narážek a poznámek na dnešní dobu. Osobně si myslím, že vyspělý a inteligentní čtenář má z těchto knih daleko větší užitek, než začátečník nebo člověk bez všeobecného přehledu. Ovšem na druhou stranu musím přiznat, že nelze číst Úžasnou zeměplochu od první do poslední knihy v kuse, neboť onen styl psaní se po dvou až třech dílech čtených po sobě docela omrzí. Určitě není vhodné použít tuto tvorbu jako hlavní osu veškeré četby jednoho člověka, nejpřínosnější je asi číst jednu až dvě knihy za půl roku, jako četbu veskrze odpočinkovou a jako vsuvku mezi díla jiných žánrů.

Ještě bych chtěl upozornit, že ne všechny knihy, které Pratchet napsal patří do tohoto cyklu a některé z těch „jiných“ jsou pěkně slabé (např. Johnny a bomba). Takže tu pro příklad uvádím i pár děl Úžasně zeměplochy: Mort. Strážce! Strážce! Sekáč. Těžké melodično. Maškaráda. Hrrr na ně! Nohy z jílu.

A ještě ukázka z posledně jmenovaného díla:

V celém velkém sále se začaly hlavy pomalu otáčet jedním směrem. Ohniskem všech pohledů byl doktor Odkragli, představený Cechu vrahu.

Odkraglli zavrtěl hlavou. „Nevím o žádné smlouvě, která by se týkala lorda Vetinariho,“ řekl. „Kromě toho doufám, že se všeobecně ví, že jsme cenu na Patricije stanovili na jeden milion tolarů.“

„A chcete tím říci, kdopak vůbec má takové peníze, že?“ řekl Elánius.

„No...tak třeba vy, sire Elánie,“ odpověděl Odkraglli, aniž hnul brvou. Několik přítomných se nervózně zasmálo.

„Každopádně si přejeme Vetinariho vidět,“ řekl Flanelnoha.

„Ne.“

„Ne? A proč mohu li se zeptat?“

„Příkazy doktora.“

„Ano? A kterého doktora?“

Seržant Tračník, stojící Elániovi za zády, pevně zavřel oči.

„Doktor Jakub Foltýn,“ odpověděl Elánius.

Trvalo několik vteřin, než to někomu došlo. „Cože? To snad... nemyslíte... Kubu Koblihu? To je přece koňský doktor!“

„Ano, taky mi to řekli,“ přisvědčil Elánius.

„Ale proč?“

„Protože většina jeho pacientů přežije,“ odpověděl Elánius. Pozvedl ruce, aby zabránil rostoucím projevům protestů. „A teď vás musím opustit, pánové. Někde nablízku je potenciální vrah. Rád bych ho našel dříve, než se z něj vrah doopravdy stane.“ Pak se vydal nahoru po schodech a pokoušel se nevnímat výkřiky za svými zády.

„Jste si starým Koblihou jistý, sire?“ To ho dohonil seržant Tračník.

„No, a ty mu věříš?“ opáčil Elánius.

„Koblihovi? Nikdy!“

„Správně. Je nedůvěryhodný, a proto mu taky věřit nebudeme. Jenže já ho viděl postavit na nohy koně, o kterém všichni říkali, že je dobrý už jen do vuřtů. Koňští doktoři musí vykázat nějaké výsledky, Frede.“

A to byla skutečně pravda. Když lidský doktor po tom, co pacientovy několikrát pustil žilou a přikládal mu baňky a pijavice, zjistil, že pacient z čistého zoufalství zemřel, pořád ještě mohl říci „ale božičku, to byla vůle boží a dostanu třicet tolarů, prosím“ a odejde v klidu a pokoji jako svobodný muž. To proto, že lidská bytost nemá, technicky vzato, žádnou cenu. Zato dobrý závodní kuň může stát až dvacet tisíc tolarů. Doktor, který takového koně nechá příliš rychle odejít do onoho

slavného velkého padoku na nebesích, je na tom huř. Musí čekat, že pravděpodobně brzo z nějaké hodně temné uličky uslyší hlas říkající něco jako „pana Chryzopraxe to velmi rozzlobilo“ a pak že krátký zbytek jeho života vyplní ošklivá nehoda.

Kloktat dehet – Jáchym Topol

Tvorbu Jáchyma Topola jsem už představoval v dřívějších vydáních Roverníčku a kdo některou jeho knihu četl, ví, že jde o knihy poměrně složité, ne vždy se odehrávající v jasné časové a prostorové přímce. Nejinak je tomu i u jeho posledního díla Kloktat dehet. I když nutno přiznat, že oproti románu Sestra je tento velmi přehledný a jednoznačný alespoň co se místa týče. S časem taky nejsou nijak velké problémy až do chvíle, než si uvědomíte, že román vychází z událostí, které se skutečně odehrávaly, ovšem v rozmezí asi 25 – 30 let, zatímco autor je zhustil do zhruba 10 – 15 let.

I přes tento klasický Topolův styl jasně poznáváme historické události někdejšího Československa, které ale ne vždy dopadnou tak, jak skutečně dopadly. Topol se zde pouští na pole úvah o možných variantách vývoje naší vlasti po druhé světové válce. Jde vlastně o typ románu „co by bylo, kdyby...“. Osobně takové knihy moc rád nemám, avšak tato mně zaujala právě pro to, že ve spojení s vyprávěcím stylem Jáchyma Topola nabývá nečekaných rozměrů napůl fantastického (až pohádkového) příběhu a napůl kruté a neodvratná reality, která čeká na alibistický, vyčuraný a nerozhodný národ sevřený mezi západem a východem. To dotvrzuje i sám autor pesimistickým závěrem, že bychom si stejně moc nepomohli i kdyby to bylo jinak. To je ale jen další důkaz české malosti, jenž se zatím nevyrovnala s dědictvím doby minulé.

A ukázka:

Nejradši ale pan Cimbura vykládal o Čechii. Odpliv si na podlahu, protože mu v tom nikdo nebránil a povídal: Bude-li kdy zahubena Čechie, bude taky vyhlazenej pracovitej a pilnej národ český kotliny, to je ti doufám jasný, chlapče. Ale Čechii bráněj jonáci. Nepřetržitě vítězili nad Tatařinama i Němčourama. Ostatní nepřátelé jim ani nestojej za řeč. Ty utloukaj čepicema. Ty budeš taky jonákem, chlapče. Vo to už se postarám.

A pan Cimbura přislíbil, že až budu starší, opatří mi podobenku Čechie. Bude jen moje vlastní.

Pan Cimbura vykládal, že když rozdával obrázky Čechie biřmovancům před kostelem, pan farář František ho udal. A pan Cimbura byl šlechticem zbičovanéj. Ale to nic nevadilo. Když se po zbičování vrátil do chalupy, biřmovanci, na který se nedostalo, mu v noci klepali na okýnko. Holky, povídal pan Cimbura, chtěj bejt jako Čechie a kluci jí chtěj mít, ale protože není po ruce, tak si lehaj na holky a maj s nima děti, a tak semeno Čechů nezahyne. Se šlechticem si to prý Čechie vyřídila oklikou. Taky už dávno vodpočívá v hrobce. Chtěl v tom svym ajraplánu vodlítnout, ale komunisti ho pověsili, kolaboranta němčourskýho, povídal pan Cimbura, i když předtím povídal něco jinýho.

Taky vykládal, jak Čechiini jonáci na Němčoury a Tatařiny nastražili lesní pasti. Sekerama vyválenejma v hnisu černejch vajec vysekali do stromů obrazy Čechie. Některý bojovníci si Čechii sami vyřezali do kůže. Chránila je. A v lesním háji, kde je do stromů vytesaná tvář Čechie, nepřátelskej voják zešilel, odhodil výstroj a výzbroj a stal se putovníkem. Šel a šel, nikde se nezastavil a pak umřel.

Košťa

Milý příteli,

Milý příteli,

měl bys vědět, že všichni jedeme stejným vlakem. Ve chvíli, kdy nastupujeme, víme, že je před námi dlouhá cesta. Cesta, na kterou nás někdo vyslal, aniž by se zeptal, je-li to naším přáním. Tak tedy...

Při takové cestě přijde k duhu každého z nás nějaké to sousto, aby zahnilo hlad, který volá po utišení. Všichni si něco vezou s sebou. Jeden se s chutí zakousne do řízku, druhý zapíjí kaviár šampaňským a každý další má třeba jen suchý rohlík, který mu v tom lepším případě chutná, v tom horším si na něj už zvykl a v případě nejhorším každé sousto s nechutí přežvykuje, jen aby hlady nešilhal nebo, nedejbož, aby nezemřel. A ti, kteří snad ve svém zavazadle nemají ani obyčejnou láhev s vodou, na tom nemusí být tak špatně, jak si asi, milý příteli, myslíš. Najdou se i tací, kteří rádi chudákovi nabídnou díl svého rohlíku. A co víc, občas se rozdělí i o svůj drahý kaviár...Možná ale sedí chudák ve špatném vagónu a nikdo se s ním o kaviár ani rohlík dělit nehodlá. Smutné.

Pak bys také měl počítat s tím, že si k Tobě může ledaskdo přisednout, třeba se i přitulit. Jenže potom se z Tvého sedadla zvedne a přesune se do jiného kupé nebo vagónu. Nezoufej. Taky by se mohlo stát, že někdo Tvé sedadlo mine docela, aniž by si Tě byl býval kdy povšimnul. To nic. Tak to zkrátka ve vlaku chodí.

Ale ani Ty bys neměl donekonečna sedět na jednom místě. Ztuhly by Ti nohy. Čím déle budeš sedět, tím větší obtíž pak bude se vstáváním. I já moc dobře znám ten pohodlný pocit, kterého si můžeš užívat při neustálém čekání a posedávání. Ale stejně tak dobře vím, že se zrovna tahle pohodlnost může pěkně vymstít! Až jednou vzhledneš od umaštěných, několikrát přečtených novin a vzpomeneš si na to, že vedle Tebe kdysi někdo seděl, mohlo by Ti přijít na mysl, kde teď všichni jsou, kam se poděli. A byl bys nešťastný. Všichni vystoupili a Ty posloucháš nárazy vagónů na kolejnice docela sám.

Myslel sis, že platnost jízdenky je neomezená? Omyl. Všichni musí z vlaku ven. Vystoupí sami, nebo je vyhodí revizor. Tak raději vyskoč z vlaku sám. Ale pozor. Rozmysli si, kdy a kde. Ti, kteří Tě již opustili, možná litují, možná jsou prázdní, ale třeba mají to, za čím jeli svou dlouhou cestu naším vlakem.

Rozmysli se pořádně. Když vystoupíš, vlak pojedou dál. Ujede a není příliš velká šance, že pojedou znovu kolem, abys mohl ještě jednou nastoupit...

Dokážeš to?

Tvůj přítel

Minka

Jak by vypadala Země bez lidí

Kdyby ze dne na den zmizelo lidstvo z planety, za jak dlouho by zmizely všechny stopy naší civilizace?

My lidé škodíme Zemi jako žádný jiný tvor. Jak dlouho by se příroda vzpamatovávala, kdyby lidé náhle zmizeli? Nad tím se zamýšleli vědci různých oborů v New Scientist.

Lidé jsou vládci Země. Města, pole a pastviny pohltily více než třetinu půdy na zemském povrchu, necháváme za sebou vykácené lesy, rozorané stepi, vysušené mokřady, přehrazené řeky. Zavlékáme křížem krážem zeměkouli dosud cizí zvířata i rostliny, jiné druhy kvůli nám vymírají. To vše korunujeme miliardami tun jaderného a chemického odpadu, zplodin a plynů, které ukládáme do země, vypouštíme do řek a do atmosféry. Kdyby mohli, ostatní živí tvorové by určitě hlasovali pro to, abychom my, lidé, z planety zmizeli.

Představme si to. Že by všech 6,5 miliardy lidí ze dne na den opustilo Zemi a zmizelo beze stopy, třeba do obřího nápravného zařízení v jiné galaxii. Jak dlouho by trvalo, než by zmizely veškeré stopy lidské civilizace? Nebo jsou některé zásahy nezvratné? Nad tím se zamyslela řada vědců, které oslovil vědecký časopis New Scientist.

Zeměkoule zhasne

Podle některých odhadů je světelně znečištěno 85 procent oblohy nad zeměmi Evropské unie, 62 procent v USA a nad Japonskem září 98,5 procenta nočního nebe. Čtyřicet, možná osmačtyřicet hodin by trvalo, než by nastal velký black out způsobený nedostatkem paliva v elektrárnách, odhaduje v New Scientist Gordon Masterton, předseda Britského stavebního ústavu v Londýně. Větrné elektrárny a solární panely by ještě nějakou dobu automaticky udržovaly osvětlení, ale po výpadku distribuční sítě by i tyto zdroje energie, stejně jako vodní čerpadla, čističky odpadních vod a další zařízení lidské společnosti, umlkly - nejspíše za několik týdnů či měsíců.

Moderní stavby jsou dnes projektovány podle New Scientist na 60 let, mosty mají předpokládanou životnost 120 let a přehrady 250 let - ale za předpokladu, že je někdo udržuje, čistí, zpevňuje praskliny a opravuje. Bez toho se budou stavby všeho druhu rozpadat daleko rychleji.

Město duchů

Zvláštní, dramatickou kapitolu představuje několik set jaderných elektráren. Co by se stalo, kdyby zmizel člověk? Jaderný odpad uložený v dlouhodobých úložištích z betonu a kovu má vydržet tisíce let, až do doby, kdy radioaktivní palivo přestane „zářit“. Ale co elektrárny a aktivní reaktory? „Když se vypaří nebo unikne voda, která ochlazuje reaktor,“ říká geolog z Michiganské univerzity Rodney Ewing, „reaktor se může roztavit. Přitom se uvolní značné množství radioaktivity. Účinek však nebude tak strašný, jak si mnozí asi představují,“ dodává. I zde poslouží příklad Černobylu. V oblasti po výbuchu dvacet let poté nepanuje jaderná poušť, ale živoucí ekosystémy. První léta po katastrofě to bylo území myši a potkanů, zdivočelých psů. Ale brzy se začalo dařit i dalším

druhům fauny. Dnes žijí na tomto území velká stáda divočáků a comeback tu zažívají i velké šelmy, například vlci.

V teplejších vlhkých krajích by se příroda ujala znovu své vlády ještě daleko rychleji. Podle simulace kanadského ekologa Brada Stelfoxe by za 50 let v kanadských lesích nebylo vidět už 80 procent silnic a potrubí, do 200 let by zbylo pět procent. Tam, kde lidé vykáceli původní lesy a na jejich místě se dnes rozkládají plantáže například smrkových monokultur nebo lány kukuřice a rýže, bude obnova přirozených ekosystémů trvat déle. Některé však nebudou schopny návratu do stavu „před člověkem“ už nikdy. Zavlečené invazivní druhy obsadily pevně nová stanoviště a budou dál úspěšně bránit návratu původních druhů. Králík v Austrálii či plevelná tráva jako sveřep střešní už nepotřebují pomoc člověka, budou se dál šířit a ničit původní přírodní společenstva.

Zdivočelí potomci domestikovaných zvířat a rostlin by také patrně zůstali už trvalou součástí ekosystémů. Vysoce zdomácnělé a vyšlechtěné druhy dobytka, pšenice, všemožné rasy psů by se zřejmě během dalšího vývoje vrátily k méně specializovaným formám. Smečky pudlů by asi po zeměkouli dlouho neběhaly, šanci mají spíš voříšci, jak soudí biolog Ronald Chesser z Texas Tech University.

Naše zmizení by však nemuselo znamenat úlevu pro všechny zástupce živočišné říše, dodávají biologové. Pro některé, jako třeba gepardy či kalifornské kondory, už je pozdě, jejich populace již klesla pod kritickou mez. Vcelku však by byla bilance pro zvířecí druhy pozitivní a planeta bez lidí, ať už souš nebo oceány, by byla rozhodně pro život přívětivějším místem.

Poslední stopa - plasty

Sečteno: trvalo by nanejvýš několik desítek tisíc let, než by zcela zmizely téměř všechny stopy dnešní lidské nadvlády nad přírodou. Kdyby Země za dalších sto tisíc let navštívily bytosti z vesmíru, nenašly by téměř žádné známky vyspělé civilizace. Jen fosilní záznamy by prozradily masové vymírání v naší době. Na přítomnost dávno ztracené inteligentní civilizace by zřejmě upozornily kostry velkých dvounohých opic, některé spálené, některé pohřbené se zlatými zuby a šperky. A kdyby

mimozemšťané narazili na některou z dnešních skládek, nacházeli by kousky umělých hmot a skla, možná i papíru. Usazeniny na dně oceánů by obsahovaly vrstvy bohaté na těžké kovy a radioaktivní prvky. Atmosféra by vykazovala přítomnost několika plynů, které se nevyskytují v přírodě přirozeně. Během několika milionů let eroze a možná další doba ledová zahladí poslední stopy. Jen vesmírem ještě možná budou putovat rádiové vlny, pomocí nichž teď hledáme mimozemské civilizace...

Pokud by se pak na Zemi vyvinul další inteligentní druh - a to rozhodně není jisté - nemusel by jednou vůbec tušit, že jsme tu žili my, lidé. Země na nás zapomene pěkně rychle.

A co škodliviny ve vodách, půdě a ovzduší? Miliony tun chemikálií, jedovatých či skleníkových plynů? Plasty, sklo, papír? Oxidy dusíku, síry a škodlivý přízemní ozon podle expertů vyprchají během několika týdnů. Sloučenin chloru, fosfátů, dioxinů, pesticidů a jiných jedů se bude příroda zbavovat déle. „Většinu oxidu uhličitého, který vzniká při spalování fosilních paliv, by pohltil za stovky, tisíce let oceán, ale koncentrace CO₂ by ještě tisíc let zůstávala nad předindustriální úrovní,“ tvrdí Susan Solomonová, z NOAA (americký Národní úřad pro oceán a atmosféru). Globální oteplování planety by pokračovalo.

Velkou neznámou by byl osud metanu, dalšího skleníkového plynu, jehož obří zásoby čekají na dně moří a v permafrostu (trvale zmrzlá půda), který začíná tát. Nedobrovolný experiment, který napovídá, jak se rozpadá opuštěné lidské sídlo, už máme - město Pripjat' u Černobyli. Postupně chátrající budovy zarůstají rostlinami, pod tlakem jejich kořenů praská beton i cihly. Zeleň útočí všude. Nikdo neopravuje trhliny ve zdi, střechy... Nicméně rozpadlé budovy a ruiny z betonu vydrží tisíce let. I zbořené chrámy a města dávno zaniklých starověkých civilizací ukazují, že tři tisíce let je krátká doba. Stejně tak i stopy po naší civilizaci budou na Zemi patrné ještě za mnoho tisíc let.,,Smutná pravda je, že jakmile by lidé zmizeli z dohledu, planeta hned začne vypadat lépe,“ připouští biolog John Orrock z Národního centra pro ekologickou analýzu a syntézu v kalifornské Santa Barbaře. Příroda se dokáže rychle zotavovat. Pole a pastviny se znovu změňí ve stepi, lesy z plantáží na dřevo v divočinu, vrátí se do nich šelmy a další divoká zvíř. Vzduch a voda se díky svým samočisticím schopnostem začnou pomalu zbavovat

chemikálií a jiných škodlivin, silnice a města se začnou rozpadat v prach. Jestli by však něco bylo patrné hned, dokonce již z oběžné dráhy, tak náhlá tma. Umělé světlo, které noc co noc září z velké části planety, by počalo zhasínat, země by potemněla.

Eva Bobůrková, MF DNES

Další číslo vyjde počátkem května 2007

www.tenzor.cz/rovernicek

Pavel Tomášek – Set, 2007